

Nro 5.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költe Bétsben Szent György Havának 2-dik napján
1793. ejsztendőben.*

Egy hatalmas fejedelem afszony uralkodik e' világon, kinek sem apja, sem anyja nem vólt, egy idejü e' kerek földel, 's evvel együtt fog meg is halni. Sem éjjel, sem nappal nem nyugszik, semmiféle eledellel és itallal nem él, még is soha meg nem vénheszik, mindenkor egy forma ifjú korban vagyon. E' világon senkitöl sem függ, semmi törvényt nem ismér, semmi hatalmagságnak nem engedelmeskedik, minden nemzeteknek ő parantsol, ő szab törvényt, ő teszen igalságot, mindenecket lábainak zsámolya alá vetett. Szüntelen házalságban él, de soha meg nem elégszik egy férjel, hanem hol egy, hol más vilá-

E

gi fejedelemmel vált gyűrűt. Számos maradékai vagynak, a' kik mind külső tekintetek és köntösök, mind belső indulattyokra nézve különböznek más férfiaktól, igen ritkán szül leány magzatokat. s. a. t. Ennek a' rendkívül való fejedelem afzszonyának a' neve *Lex fortioris*, az az: *a' ki erősebb az a' hatalmasabb*. Nintsen ennél hatalmasabb törvény, senuni rokonsága nintsen ennek a' természeti és nemzeti törvényekkel, tsak annyit figyelmez egyikre, mint a' másakra, mindeneiket szabad tettése szerént mivel, semmi urat nem ismer, minden emberen egyaránt uralkodik, világ kezdetétől fogva, világ végezetéig meg marad birodalma. Nintsen, soha nem is vólt olly hatalmas fejedelem, a' ki annak határt tudott volna szabni. Eleitől fogva minden országok az általtontattanak el, mellyet ezer meg ezer példák által meg mutathatnék é világ történeteinek könyvéből az historiákból. Régúta tapasztallya Lengyel ország ennek a' hatalmas fejedelem afzszonyának a' *Lex fortioris*-nak súllyát, és a' miképen a' jelenvaló környül állások mutattyák, nem sokára kéntelen lefzen annak térdet fejet hajtani. Minap olly véghől küldött a' Prussiai király 25 ezer lántzétas chirurgusokat N. Lengyel országba, hogy az ottan frantzia nyavalyában sinlő betegeteket, elsöben ugyan tsak gyenge laxativum és decoctum ital által, de ha ezek a' fzelid eszközök nem használának, érvágás és mercurialis pilulák által is orvoslának.

A' Staabs-Chirurgus észre vévén azt, hogy ez a' Frantzia nyavalya leg jobban el hatalmaszott *Dántzig* városában, elsöben is annak orvoslásához fogott, és a' miképen az onnan jött levelek erősítik, e' folyó hólnapnak 8-ik napján, négy regement gyalog, egy regement vasas, és egy regement könnyü lovas seb orvosokat küldött oda *Raumer* Generál kórmánya alatt. Tökéletesen meg vagyok én arról gyözetetve, hogy tanúlt olvasóim jobban tudják nálamnál, Euro-

pának mellyik székeletében helyeztetett és miné-
 mü város legyen *Dántzig*; de mivel azt is jól tu-
 dom, hogy azok között olyak is találtatnak, a'
 kik gyakorta jártanak az iskola mellett, ahoké-
 pest szükségesnek lenni ismerem annak summásan
 de értelmesen való le irását. *Dántzig* (deákul *Ge-
 danum*, *Dantiscum*) egy igen szép, erős és gaz-
 dag város napnyugoti Prúsiában, a' *Vistula* folyó
 viz mellett, melly ottan a' *Balticum* tenger keb-
 lébe omlik, és a' hol igen jó ki kötő hely va-
 gyon a' kereskedő hajókra nézve. Eleinte azok
 közül a' városok közül való vólt ez, mellyek
 hajdan *Hanse* városoknak neveztetek, és 1454-ik
 esztendeig szüntelen a' Német vitézi rend általma
 alatt nyugodott, ekkor adta magát Lengyel Or-
 szág védelme alá, úgy mindazáltal, hogy régi
 privilegiuai mellett meg maradván, senkitől sem
 függ, senkinek sem tartozik tselekedeteiről szá-
 mot adni, különös itilő széke vagyon, mellyről
 néhány eseteket ki vévén, senkire sem lehet apel-
 lálni (q). Ennekfelette, a' Lengyel királyok válfaz-

E 2

(q) *Hanse* régi német szó, 's tulajdonképen szövetséget jelent, melly eleinte némelly kereskedő társaságoknak, idővel pedig egynéhány szövetségbe állott kereskedő városoknak tulajdonított. Elsőben is Hamburg, Bréma és Lübeck Német birodalombeli városok állottanak a' 12-ik századnak közepén öszve, és tengeri kereskedések által annyira meg gazdagodtanak, hogy minden Európai uralkodó fejedelmek meg irigyelték szerentséjüket. Arra való nézve más tenger mellett fekvő városokat is szövetségekbe vettének, úgy hogy 1494. esztendőben már hetvenkét városokra ment számok, 's négy rendre osztattak fel. Az első rendbelieknek Lübeck, a' második rendbelieknek Colonia, a'

tatásában, és a Lengyel Országai Gyűlésekben is mindenkor Izavok vóit. Leg atább 60,000 főre megyen a lakosoknak száma, kik rész szerént Evangelicus, rész szerént Reformatus, rész szerént pedig Catholicus keresztények, az elsőeknek 15, a középsőknek kettő, az utolsóknak pedig hét templomjaik vagynak, és mindnyájan felebaráti egyettségben élvén, Izabad tettések szerént tisztelik teremőjüket. A városnak erőlsége a régi új építésnek mestersége szerént nagyon készitve, és különös gondviselés nagyon reája, az egész környéket bé lehet vízzel borítani, és akként a várnak ostromlásától akármelley ellenséget is el üzni. Számos gyalog és lovas őriző katonák vagynak benne, bástyáin sok ágyúk fekülnek, fegyveres háza nem alávaló. Közönségesen három részre osztattatik fel *Dántzig*, u. m. ő és új városra, és falukra — *Schottland*, *Schidlitz*, *Bischofsberg* és *Stolzenberg* külső városait 1772. éltendőben a Prusiai király el foglalta, s azokkal együtt a ki kötő helyet is birtokába vetette, úgy hogy már most egész a város kapujáig terjed ki a Prusiai birodalom. A melly 33 faluk a környékén fekülnek, azoktól is meg soltottta őket II. *Fridrik*. — A Vistulán fel s alá menő kereskedő hajók is a Prusiai harmintzad alá vagynak vettelve, és nem kis taxát kell nékiek fizetni. Ennekelőtte igen szép és gazdag kereskedő város vólt ez, a honnan sok gabona marhabőr, potats avagy hamú zsír, gyapjú, viasz, fagygyú, vaj, égetbor, aquavita s. a. t. vitetett éltendőnként Angliába, Dániába, Svétziába és Nor-

---

harmadik rendbelieknek Brunsviga, a negyedik rendbelieknek pedig *Dántzig* vólt a feje.

Minikutánna Amérikát a Spanyolok fel találták, és a Portugallusok a napkeleti Indiára kezdettek vólna a 16-ik században keresked-

végiába. A' miolta pedig a' ki kötő hely a' Prussiai birodalom alá esett, és a' kereskedő hajókra nagy harminzad vettetett, azóltától fogva, nagyon alá ment ott a' kereskedés, sok tehetős kalmarok meg szegényedtenek. Most már, a' Prussiai király mintegy 25 ezer embert küldött N. Lengyel Országba, hogy mind ezt, mind Dántzig városát el foglallya. A' város alá érkezvén *Raumer* Generál, mingyárt egy hadi tífzet, és egy trombitást küldött a' tanátshoz, 's azt kívánta az Előjáróktól, hogy 24 óra alatt adnák által a' várost, a' várral, és ahoz tartozó vidékkel égyütt a' Prussiai királynak, másként formális ostrom alá vetné őket. Bé is tellyesítette katona paroláját, mivel a' 24 óra el múlása után mingyárt néhány jó forma ágyú golyóbisokat repitetett bé a' városba, mellytől meg rettenvén a' lakosok, négyed nappal azután biztosokat kívántanak magoknak küldettetni, a' kikkel t. i. régi privilégiumaiknak, jussaiknak, és szabattságoknak meg tartásáról tanátskozzanak, és hogyha azokat meg nyeréndik, a' Prussiai király óltalmába ajánlyák magokat. — Nem ok nélkül kívánnya a' Brandenburgiai ház ezt a' gazdag várost magának adattatni; mivel

1. Nagyon fog az által birodalma öregbülni.
2. Könnyű lészzen a' Brandenburgiai kereskedőknek a' *Brombergi* viz tsatornán, mellyet 1774. éft. tsináltatott II. *Fridrik* király, egész Dántzigik, 's onnan Lengyel Országba bé hajókázni, és a' Berlini manufacturákban 's fabrikákban készült portékákkal kereskedni.
3. Ugyan azon kereskedő

ni, nagyon alá szállott, a' Hanse városoknak tekintetek, szemlátomást meg tsökhept kereskedésck. Idönkben három városok vagynak ebben a' Hansce szövetségben, u. m. Hamburg, Lübeck és Bréma, és ezeknek privilégiumaik a' Vestfáliai békefesség által is meg erősitetett.

hajókon Lengyel Országnek terméseit, u. m. gabonát, mézet, viaszt, hamu zsirt, gyapjat marha bőrt, gabonát 's. a. t. a' sovány Brandenburghiába szállítani. — 4. Sőt, mivel Dántzig városának elnyerése által, az oda való kereskedés bizonyosan jobban fogna virágozni mint eddig, a' Prusziái király jövedelme is meg szaporodna, de szaporodna katonáinak száma is. — 5. Ugyan azon júlson juthatna *Thorunum* városának birásához is, melly Dántzigon túl 12. mélföldnyire van, 's úgy osztán az egész napnyugoti Pruszia övé volna.

Orosz Birodalom.

Egy kemény parántsolatot tétetett a' múlt hónapban az Orosz Fejedelem afszony közönségesse, melly által minden Frantzia Országgal való barátság, égyesség, levelezés és kereskedés meg tiltatik mind addig, mig ottan vizsza nem szerezetik a' békelesség, és a' régi igazgatásnak formája. Valamiképen minden ottan múlató Oroszok onnan hazájokba vizsza térni: úgy minden Orosz birodalomban lakó és tartózkodó Frantziák kötelesek onnan 3. hét alatt vagy ki menni, vagy magokat tökéletesen a' Császárné hatalma alá vetni, vagy a' Frantzia Nemzet új Constitutióját törvénytelennek, veszedelmesnek, és XVI. *Lajos* királynak erőszakosan lett meg ölettetését istentelen, átkozott, és minden isteni, természeti és nemzeti törvénnyel egy átallyában ellenkezőnek tartani, és hogy azt a' fejedelmet törvényes és valóságos Frantzia királynak lenni, a' kinek őseiről hagyattatott igaz jussa vagy on a' Frantzia koronának birására. — Minapi tudósítások szerént tellyes bizodalmat adott a' Konstántzinápolyi udvar és ministerium az Orosz Birodalommal szerzett békelesség minden pontyainak tökéletes bé fellyesítésére, avval leendő szomszédos barátsággra; de, hogy keveset lehessen a' *Mahomet* gonoliz maradékainak hinni, ez egy törté-

netből is ki tettzik. A' leg újjabb szerzett békeségben úgy vala meg határozotva, hogy a' Pétervári udvar küldhelsen a' Móldvai Orosz lakosoknak *Metropolitát* (r). Akarván e' jussal élni II. *Katalin* küldött is oda nem régen égyet, a' kit a' Móldvai Hospodár, avagy Vajda meg fogatván árestomba vettetett. Az Orosz udvar elégtételt kívánt a' békesség meg szegéséért, adott is a' Török Tsászár, de minémüt, olyat, hogy a' Hospodárt Havas alföldi Vajdává tette, és így a' vízbe ölte a' rákot.

Béts.

Múlt nagy Tsötörtökön vala az a' tzeremónia, mellyet a' Fels. Austriai Ház, minden elzrendőben végebe szokott vinni, t. i. a' láb mosás. Ennek szemlélésére számos uraság gyüllött fel a' Ts. palotába. Minekutánna ő felségek réggeli áhétatóságokat el végezték volna, a' nagy antikamarába bé mentek, *Jósef* fő Hertzeg, *Mária Anna* és *Klémentina* fő Hertzeg afiszonyokkal égyetemben. Jelen vóltanak már akkor a' láb mosatásra ki választatott 12 öreg férfiak, és 12 öreg afiszonyok is. A' férfiak között a' leg öregebb 93, a' leg ifjabb 79 esztendős vólt. Az afiszonyok között a' leg öregebb 101, a' leg ifjabb 78 esztendős vólt. Ezek az öreg szegények mindnyájan egy sórban ültenek, felül a' férfiak, alól az afiszonyok; a' férfiaknak a' Fels. Tsászár mosta meg,

---

(r) *Metropolitának* neveztetett régentén az az égyházi méltóságos személy, a' ki az alsóbb rangú püspököket rendelte, és a' Synodusra, az az, égyházi Gyűlésre őket öszve hívta. — A' *Catholicus* és ő vallású keresztények között fellyebb valók a' *Metropoliták* az *Érsekek*nél. A' *Hassiai Reformátusok* azokat a' népes városbéli első prédikátorokat hívják *Metropolitáknak*, a' kiktől a' többi prédikátorok függenek.

és József fő Hercege afszony törölte meg lábaikat; az afszonyoknak pedig *Mária Anna* fő Hercege afszony mosta meg, és *Klémentina* fő Hertzeg afszony törölte meg lábaikat. Annakutánna mindnyájokat megvendéglették ő Felségek, a' férfiaknak a' Fels. Császár, az öreg afszonyoknak pedig a' Fels. Császárné tette fel eledeleket, mellyek pástétomból, tészta süteményekből, és mandola, piskóta, füge s. a. t. tsemegékből állottanak. Mindeniknek a' nyakába egy egy ereszényt akasztottak ő Felségek, mellyekben harmintz ezüst garas volt. Nagy magok leereszkedésekkel és nyájafsággal beszélttenek ezekkel a' meg élemedett szegényekkel. Hogy el ne felejtsem, asztali készülették volt egy egy zöld tserép tágyér, fa kalán, kés és villa. A' tzeremoniának végbe menetele, és a' Felséges uraságnak lakó szobájokba lett menetelek után, szatyrokra rakatott a' meg maradt eleség, sőt még más több is, mellyekkel sok háladatos sohajtások, 's jó kívánások között haza mentenek a' rendelt kocsikon a' szegények, a' néző sokaság is széllyel ofzlott. — A' következett napokon, u. m. N. Pénteken és Szombaton kéttzer áhétatoskodtanak ő Felségek. — Húsvét első napját rend kívül való öröm és vigság között töltötték el a' Bétsi lakosok. Ez a' nap vala a' Frantziákon vett győzelemért való hálaadásra rendeltetve, mellyen a' F. Császár és Császárné a' Sz. *István* templomában megjelenvén, hálát adtanak Istennek táborozó seregeinkel közlött jótéteményeiért. Dél előtt 10 órakor lovagolt bé a' nemes testörző magyar sereg inneplő ruhájában, ifjú Hertzeg *Eszterházi Miklós* Obersleitínánt úr vezérlése után a' királyi várba, holott két sorba álván lóháton 11. óráig várták a' felséges uraságnak lejövetelét. Belől a' várba néhány karabinos vasas katonák és egy batalion granatéros német gyalogság vigyáztanak. Az úgy nevezett *Kohlmúrck* és *Graben* fő úttzákon kétfelől sort tsináltak a' forma ruhás polgárok, és néhány granatéros batalionok. — A' nevezett úttzákon, minden házaknak ablakai

dugva vóltanak nézőkkel. Meg vonattatván 11. órakor a' Sz. István temploma tornyainak harangjai, le jöttek ő Felségek tsászári palotájokból, és gála kotsijokban ülven el indúltanak. Három udvari pompás aranyas kotsik vóltanak jelen. Az elsőben, mellyben hat rezes és selyem hámos pej mén lovak vóltak fogattatva, fő *Jósef* Hertzeg ült udvari mesterével együtt. — Ez előtt a' kotsi előtt ment mintegy 60. udvari inas inneplő köntösében, ezek után két német és két magyar gavallér lovaglottanak, fekete tsotáros paripákon. A' magyarok vóltak Gr. *Amadé Ferentz* és Gr. *Forgáts Jósef* ő Nagyságok. A' második gála aranyos és tükrös hintóban ültenek ő Felségek, jobb kézre a' Fels. Tsászár, bal kézre pedig a' felséges Tsászárné. Ebben a' hintóban hat nagy szürke mén lovak vóltak fogattatva, a' kotsi mellett kétfelől ment a' német gyalog testörző sereg helle bárdokat vivén kezeikben, a' kotsi után lovaglottanak jobb felől Hertzeg *Ditrichstein*, a' fő-istálló mester, bal felől Hertzeg *Eszterházy Antal* a' nemes magyar testörző seregnek fő kormányozója. Utánok lovaglottanak a' nemes magyar testörzők, a' kik leg nagyobb dízt adtanak e' pompának, a' kikre leg inkább függesztették a' Bétsi érzékeny alakok szerelmetes szemeiket. Ezek után ment egy harmadik hintó, mellybe hat fekete ménlő vólt fogva, ebben ültenek a' Fels. Tsászárnénak három udvari dámai. Ezeket követték más fő uraságoknak tzifra hintai, ezeket egynéhány granatéros batalionok. Sok vivát kiáltásokkal fogadá és követte ő Felségeket a' néző sokaság. — A' Sz. István templomához érvén a' Fels. Tsászár, Tsászárné, *Jósef* fő Hertzeg, és több követő uraságok, mindnyájan bé mentenek abban a' sz. Misének halgatására. — Az isteni tiztelet alatt háromszor adott a' templom körül álló granatérofság, apró fegyverből salvét, melyet számos ágyú ropogások követtének a' bástyákon. — Közönséges áhétatofságoknak végzé-

se után ugyan olyan tzeremoniák, és öröm kiáltások között tértenek ö Felsegek tsáfzari lakó helyekbe vizsza, a' minéműek közt mentenek onnan a' sz. István templomába. Az egész napot rend kívül való örömmel és vendégséggel töltöttek el a' várasnak felsőbb és alsóbb rangú lakosai.

A tsata piatzról.

Vitéz seregeinknek minapi, az az, múlt hólnapnak 19-ik napján vett győzedelmeik után következtetett napon jó regvel az ellenség üzésére küldetettvén *Benyovszky* Feldmarsal Leitinánt, szerentsésen végbe vitte a' reá bizattatott dolgot, és *Tirlemont* városán túl, másfél óranyi földre verte vizsza az ellenséget. Maga pedig *Koburg* Feldmarsal, 12 órakor, kórmánya alatt lévő vitéz seregét jobbra vezette, és azokat úgy helyeztette, hogy a' tábor két részének háta megett a' *Tirlemont* mellett folyó patak, közepéni pedig, a' várasba vivő ösvény vagy on. A' segítő sereg (Reserve Corps) a' tábornak bal szárnyára fekszik *Hongart* nevű falú előtt. — Ugyan azon napon küldötte a' fő Kórmányozó, Feldmarsal *Wallis Mihály* gyalog seregéből 2. batalionnal, *Laudon* nevét viselő szabad sereggel és a' Tyrolisi jáger katonákkal *Myllius* Obestert az ellenség után, olly parantsolatot adván nékie, hogy *Diest* városkában fekvő ellenséget üzné ki onnan. Elejente igen keményen viselték magokat a' Frantziák, és derekasan tüzeltek katonáinkra, végtére tsak ugyan meg győztettek, 's oda hagyták a' várost, mellyben egy Oberstleitinant, 50 köz ember, és egy ágyú fogattattanak el, és vitézeink közzül egy kapitány esett sebbe, és 50 köz emberek sebesítették meg és estenek el. — A' városból kiüzetett ellenség nem *Lovanium*, hanem *Antverpia* felé vette úttyát.

Spányól Ország.

A' Frantzia nemzet ellen küldettendő hadi készületek, és más Európai udvarokkal való levelezés, és égyet értés miatt, éjjel nappal foglalatóságban vagyon a' Madritti Ministerium. — A' király minden szolgálattýában lévő Frantziákat el botsátott, úgy mindazonáltal, hogy azoknak fizetésekét egézflen meg hagyta; más részről sok hazájokból ki ment és ki üzetett frantziákat vett bé a' Wallonokból álló testörzök közzé.

Olafz Ország.

Pedemontziumból, nevezetesen *Cuneo* vég vár-ból az adatott értésünkre, hogy az égyesült Austriai-Sárdiniai és Frantzia seregek múlt Februáriusban, egynéhány izben tsatáztak egymással, és hol egyik, hol másik résznek kedvezett a' szerentse. — Az említett hólnapnak 28-ik napján, 8. avagy 9 ezer Frantziák ütven véletlenül *Utellánál* és *Lantoskánál*, (a' Nizzai Grófságban) álló őriző katonaságra, keményen szorongatták, és néhány fertály óráig tartó apró tsatázások után el úzték az ör állásról.

A' Német Birodalom.

Múlt hólnapnak 22-ik napján indúlt ki a' Fels. Prufsiai király két első szülött fiaival, u. m. a' korona örökössel *Fridrik* és *Lajos* Printzekkel, a' Brunsvigiai hertzeggel, és egynéhány fő Generálisokkal Frankofortumból Moguntzia felé, maga a' király vezetven testörző seregeit. Uttyát *Kelsterbach* felé vette, és a' Mayntz vizének bal óldala felé igyekezett menni. — Az ugyan akkor ki költözött Helsen-Caseli seregek, az említett viz jobb oldalának el foglalására, *Flörshejm* felé indúltanak. — Ezek helyett Helsen-Darmstádi, és Saxoniai seregek rukkoltak hé, de tsak 24 órá-

ra, az után pedig azok is tovább folytatták útyokat. A' mint a' hir foly, a' Prusziái táborozó seregnék egy része *Creutznach* városának vidékén telepedett le, Moguntziától négy órányira. Halván *Custine* Frantzia Generál e' dolgot, Moguntziának kapuit bé záratta, maga pedig számos sereggel indúlt a' Prusziái és Halsziái tábor eleibe.

Frantzia Ország.

Mennél tovább tart a' Frantzia Orzági zürzavar, annál nehezebb fellegek borittyák bé annak egeit, annál veszedelmesebb forgó szelet várhatnak magokra a' nemzet képét viselő despoták, ánnál kevesebb reménységek lehet az új Constitúciónak fenn tartásához. Tsak nem minden nap szomorú hireknék hangja érkezik füleikbe. Nemtsak Páris városában, hanem az Orzágnak más részeiben is találtatnak olyanok, a' kik meg ünvan a' N. Gyülésnek despotismusát, *Contrarévolution* igyekeznek. Ennek könnyebben lejendő végbe vitelére, minden úton módon akadályoztatták a' *recrutirozást*, az az, az új katonáknak szedését, az ifjúságnak kedvét szívet el rontyák, fegyvert 's gabonát szednek öfzve, a' N. Gyület, mind személlyekben, mind tselekedetekben rágal-mazzák, a' papiros pénznek, az úgy nevezett *Assignatáknak* betsét erőtlenítik, a' kész pénzt hazájokból ki küldik s. a. t. Ennek a' titkos *Contrarévolution*nak fejei, és elő mozdítói, a' mint mondgyák, a' meg öletett királynak testvér ötszei a' *Proventzia* hertzeg, és *Artésiai* Gróf, a' hazájokban meg maradott nemesek, papok és gazdag kereskedők. A' Londoni ministerium is égyet ért velek, és a' hol, 's a' mint lehet, élesztik a' titkon gerjedező tüzet. Párisban, Rennesben, Lamballeban, és St. Malóban, Kis Britanniaának városaiban, 28 illyetén öfzve esküdtek fogattattak el. A' törvényes dolgokra vigyázó Minis-

ter is olly jelentést tett a' N. Gyűlésnek, hogy a' Contrarevoluciónnak végbe vitelére múlt hónap kilentzedik napjának éjjele vólt el rendelve, de a' mellyet az új Constutiónak hiv baráttyai a' polgárok és a' város ofztályainak vigyázó Előjárói fzerentsélsen el távoztattak, és még első szikrájában meg fojtottak. — A' Rhénus mellett fekvő ofztályokból (Departementokból) vizfiza tért biztosok is azt jelentették, hogy az ottan lakó papok és nemesek tellyes erővel igyekeznek a' népnek el tsábitására, és a' velek való égyet értésre, de még eddig nem bóldogúlhattak szándékjukban. Az Austriai Belgyiomból ellenben az a' tudósítás érkezett, hogy az égyesült frantzia seregeknek *Dumourier*hez való bizodalmok egészlen helyre állott. Az úgy neveztetett *Pantheon* ofztálynak lakosai erős esküvéssel kötelezték egymást arra, hogy mind azt, a' ki vagy Dictatorságra, vagy Protectorágra, vagy akármelly szabadsággal ellenkező méltóságra vágyódik, kégyetlenül meg fogják ölni (s). Ezt a' magok közt tett szövettséget a' N. Gyűlésnek is jelentették, mellyet nemcsak nagy tapsolással való örömmel vett, hanem azon esküvésnek formáját az Országnak minden ofztályaihoz és a' táborozó seregekhez is meg küldötte. — *Bournonville* hadi minister, a' ki ellen a' Roer és Mózsa vize mellett vólt fzerentsétlen ütközetek miatt a' nép morgott, és Mártiusnak 9-dik napján a' N. Gyűlésből lett ki menetelének alkalmatofságával halállal fenyegetett, szabadságot kért terhes hivatalának le tételére, és a' táborba való menetelre. Elsőben nagyon meg szomorodott a' N. Gyűlés e' dolognak hallásán, 's okát kívánta kedvetlenségének tudni: de minekután-

---

(s.) *Pantheon*nak nevezték a' Revolutió alatt a' Frantziaák Páris városa Patronusának, avagy pártfogójának Sz. Genovevának tiszteletére épí-

na ezekre adta volna *Danton*, hogy a' N. Gyűlésnek méltóságához nem illene a' Minister után járni, a' végeztetett el, hogy *Bournonville* kívánsága tellyesítetne. Egyfzersmind az is meg határozatott, hogy a' Ministeriumnak nagyobb rúgó tollat, 's több bizodalmat kellene szerezni, és a' törvény tévő hatalommal szorosabban egyesíteni. Több N. Gyűlésnek tagjai is vóltanak illetén értelemben, nevezetesen *Roberspiere*, *Danton* és mások. Végtére azt javasolta *Billand*, hogy más napon, nemcsak hadi, hanem belső, és a' közönséges adóra vigyázó ministereket is szükséges volna választani. — Mártiusnak 12-ik napján tartatott N. Gyűlésben azon is panaszokdának némellyek, hogy keveset hallanak a' táborozó Frantzia seregeknek mivóltáról, és hogy e' miatt sok kedvetlen hírek forogjanak a' nép között. Ennek orvoslására a' végeztetett el, hogy olly sebes Staféták állitassanak fel, a' mellyek által minden nap tudhassák, miként follyanak a' külső dolgok, és mitsoda állapotban legyenek a' Fr. Közönséges társaságnak vitézei. — *Duhem* néhány meg öletett királynak emlékezetére veretett medaillákat, az az, emlékeztető pénzeket mutatott bé, és némelly név alá irás nélkül való leveleket, mellyek tele vóltanak *Dumourier* el-

---

tetett templomot, mellyben tartattanak a' nevezett Szentnek tsontyai arany ládában. Itten vóltanak *Clodovaeus* első keresztény frantzia királynak és *Cartesius* Filosofusnak temető sírjai is. Ezt a' templomot azoknak temetések-re rendelték a' Frantzia patrióták, a' kik különösen érdemesekké tették magokat a' nemzet iránt. Itten nyúgosznak *Vóltairnek*, *Mirabónak*, és a' minap meg öletett *Pelletiernek* meg senyvedett testeik is. Kétség kívül *Egalite* *Filip* és *Pethion* is nem sokára ide fognak érkezni.

len tett vádakkal, mellyeknek helyyes vóltokról épen azért kételkedett a' N. Gyűlés, hogy neveiket el titkolták az írók és vádolók.

Hollandia.

Bedaulx Hollándiai Generál, a' ki a' Gertruydenburgi várat Mártiusnak négyedik napján az ostromló Frantziáknak által adta, Hágába lett metetele után fogságba vetetett. — *Willemstadtot* a' nevezett hólnapnak 10-dik napján kezdték ostromlani a' Frantziák, mellyben igen sok károkat okoztak a' bé lövetett tüzes golyóbisok. — *Mastricht* várának és városának mostani fő kormányozója, *Fridrik* Hessen-Casseli Printz; Mártiusnak 5-dik napján Hágába küldött levelében tudtára adta a' Hollándiai igazgató Rendeknek, hogy az ottan táborozó Austriai sereg 40. ezer főből állyon; hogy Printz *Koburg* a' hadi tárt és sütő kemenczékét oda akarja szállítani; hogy a' Frantziák által el hagyatott futó sántzokban egynéhány ágyú tartó szekereket, és az ellenség közül 150 embert találtak és fogtanak el katonái, hogy ő a' várnak védelmezésére oda gyűlt ki költözött Frantziáknak hívségeket meg köszönvén, őket az őrizetnek terhe alól fel óldozta, és hogy a' tábori eleséget óltsóbbá tehesse, a' körül belől fekvő falukra szállította quártélyba. — *Heusdenből* is az iratik, hogy a' Frantziák *Doveren* mellett készített sántzaikat múlt hólnapnak 5-ik és 6-ik napján olly nagy sietséggel hagyták el, hogy két ágyúkat vetettenek a' vízbe. Az el hagyott sántzokat Hollándiai katonák foglalták el, és 16. Frantzia katonákat fogtanak el, azokat t. i. a' kik jókor észre nem vették, hogy társaik onnan el lődúltanak. A' helytartó Orániai Fejedelemnek fia *Fridrik* 2000 Anspaki katonákat helyhez-tetett a' városba őrizetre.

Svéd Ország.

Minekutánna minden Európai uralkodó udvaroknak tudtára adta vólna a' Regens Hertzeg,

hogy Svéd ország a' mostani környül állások kö-
 zött sem egy, sem más részre nem fogna hajla-
 ni; a' Svétziai kereskedőknek is értékre adatta
Engelström udvari Kantzellarius által, hogy ők
 szabadon folytathatták kereskedéseket, és tely-
 lyes bizodalommal lehetnek a' felöl, hogy sem
 egy, sem más nemzet nem fogja őket abban meg
 akadályoztatni. E' mellett az iránt is közönséges
 parantsolátot adott ki, hogy mivel a' mostani
 erköltsbeli nagy romlottságnak, a' közönséges is-
 teni tiszteletben való restelkedés, és hidegség leg
 nevezetesebb kútfeje: ahozképest, minden karba,
 rendbe, és állapotba helyeztetett lakosok köte-
 lezetnek, a' vasárnapoknak és más innepeknek
 szorolsan lejendő meg tartására, sőt azt is meg
 tiltotta, hogy az olly innepi napokon senki ne
 mérészellyen közönséges házakban vendégesked-
 ni, és tántzolni. Utóllýára, minthogy a' köntös-
 ben való mértékletlen bújaság is nem kis oka a' jó
 erköltsök meg vesztégettetésének, néhány értelmes
 meg ért elméjű, és fegyhetetlen életű férfiakból
 álló Commisiót állított annak meg vizsgálására,
 minémű eszközök által lehetne 's kellene ezt a'
 romlottságnak kútfejét bé zárni. — Ugy halla-
 tik, hogy jövő tavaszszal *Finlandiába* fogna az
 igazgató Herczeg az ifjú királlyal égyütt menni,
 és ott gyűlést tartani az Orolz Tsászárnéval. Mi
 végre? arról a' következendő idők fognak be-
 nünket meg tanítani.

* * *

Eddig ki adott újság leveleimbe két nevezet-
 es hibák tsúztanak bé, nem tudatlanságból, ha-
 nem a' szedésnek, és nyomtatásnak siettetése ál-
 tal. — Az első a' második árkusnak 32. lapján
 vagyon, holott *Printz Koburg* nevének első betű-
 jét nem C-vel, hanem K-val kellett volna szedni,
 így osztán ki sülné az 1793. esztendő. — A' má-
 sodik hiba a' 4-ik árkusnak 59-ik lapján a' 37-ik
 sorban találatik, holott nem *Amerikát*, hanem
Afrikát kellett volna szedni.

Doct. Decsy Sámuel.